

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento materiál byl vytvořen v rámci projektu EU peníze školám
Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Autor	Mgr. Irena Grosmanová
Datum vytvoření VM	11. 5. 2014
Datum ověření	14. 5. 2014
Ročník	IX.
Vzdělávací oblast / obor	Člověk a společnost – Společenskovědní seminář
Anotace	Výukový materiál k rozvoji čtenářské gramotnosti lze využít při probírání látky o totalitních společnostech, k dokumentování chování představitelů takového režimu, k zamyšlení nad příčinami a důsledky chování jednotlivců, ale i nad osobní zodpovědností každého člověka za vývoj společnosti. Obsahuje citace z knihy Raye Bradburyho 451°Fahrenheita rozdělených do 5 oddílů, na každý oddíl navazují otázky k textu. Vzhledem k rozsahu textu je vhodnější třídu rozdělit do skupin a každé přidělit jednu část textu s otázkami, či si materiál rozvrhnout do více vyučovacích hodin.

SADA č. II

Identifikátor: VY_12_INOVACE_SADAII_Gr.09

451 stupňů Fahrenheita – Ray Bradbury

Mildred stála překvapeně u jeho postele. Cítil, že tam stojí, viděl ji, aniž otevřel oči, její vlasy, spálené chemikáliemi, takže byly jako křehká sláma, její oči, zamžené jakýmsi zákalem, který nebylo vidět, ale bylo ho tušit někde hluboko za panenkami, nabarvené, našpulené rty, tělo odtučňovací kúrou vyhublé jako kudlanka nábožná, maso podobné bílé slanině. Nemohl se upamatovat, že by někdy byla vypadala jinak.

„Nevypanula bys telestěnu?“ žádal ji.

„Je tam zrovna moje rodinka.“

„Nemůžeš ji vypnout, ani když mi není dobře?“

„Zeslabím ji.“

Vyšla z pokoje, s telestěnou neudělala nic a vrátila se. „Je to lepší?“

„Díky.“

„Hrají můj oblíbený program,“ řekla.

...

„Zažila jsem prima večer,“ řekla v koupelně.

„Cos dělala?“

„Dívala jsem se na telestěny.“

„Co vysílali?“

„Pořady.“

„Jaké pořady?“

„Jedny z nejlepších, jaké kdy hráli.“

„O čem?“

„Vždyť víš, o partě.“

[http://fr.wikipedia.org/wiki/Nazisme#mediaviewer/
Fichier:1933-may-10-berlin-book-burning.JPG](http://fr.wikipedia.org/wiki/Nazisme#mediaviewer/Fichier:1933-may-10-berlin-book-burning.JPG)

Autor: US NATIONAL ARCHIVES

Beatty zabařal. „Tohle sedne dřív nebo později na každého požárníka. Ale potřebuje jen porozumění, aby pochopil, jak to chodí. Potřebuje znát dějiny našeho povolání.“

...

„Ptáš se, kdy to s tím naším zaměstnáním začalo, jak k tomu došlo, kdy, kde? ... Fakt je, že jsme se nedostali skoro nikam, dokud se trochu nevypracovala fotografie. **A potom – film na začátku dvacátého stolení. Rozhlas. Televize. Věci se začaly dělat pro masy.**“

Montag seděl v posteli a nehýbal se.

„**A poněvadž se začaly dělat pro masy, zjednodušily se,**“ řekl Beatty. „Dřív měly knihy vliv na několik málo lidí, tuhle, tamhle, po celém světě. Mohly si dovolit být různé. Na světě bylo dost místa. Počet obyvatel se zdvojnásobil, ztrojnásobil, zčtveronásobil. **Filmy a rozhlas, časopisy, knihy, všecko se vyrovnalo na stejnou limonádovou úroveň – rozumíš, co říkám?**“

...

Knihy se zkrátily. Zkondenzovaly. Vykuchali je. Víc obrázků než textu. Všechno se sesychá na vtíp, na senzační závěr. ... Seškrtali klasiky na patnáctiminutový rozhlasový program, pak je znova seškrtali, aby se vešli na jednu stránku, a nakonec to dotáhli na deseti- nebo dvanáctiřádkové heslo v naučném slovníku. Já samozřejmě přeháním. Slovníky byly pro rychlou informaci. Ale našlo se mnoho těch, kteří všechno, co věděli o *Hamletovi*, vyčetli z jednostránkového výtahu v knížce, která prohlašovala: *Teď si můžete konečně přečíst všechny klasiky: Držte krok se sousedem!* Vidíš? **Z dětského pokoje na universitu a zpátky do dětského pokoje: to je graf intelektuálního vývoje za posledních pět století nebo o trochu déle.**“

„Školní docházka se zkracuje, kázeň se uvolňuje, přestává se učit filosofie, dějepis, cizí jazyky; angličtina a pravopis se postupně čím dál víc zanedbávají, až se nakonec ignorují skoro úplně. Žije

se ze dne na den, lidé se starají jen o výhodné místo a po práci je všude plno zábavy. Nač se učit něco víc, než mačkat knoflíky, otáčet vypínačem, utahovat matky a zašupovat kontakty?“ ...

„Zip úplně nahradí knoflík, a právě tahle chvilka chybí člověku na přemýšlení, když se ráno strojí; ráno je filosofická doba, a proto melancholická doba.“

„Více sportu pro každého, kolektivní duch, zábava a **myslet se vůbec nemusí**, co? Organizujte a organizujte a víc a víc organizujte skvělejší sportovní podívané. **Víc kreslených seriálů** do knih. Více obrázků. Duch potřebuje míň a míň. Roztěkanost. Silnice plné zástupů, které se ženou někam, někam, někam, nikam. **Benzínoví štvanci**. Z měst jsou turistické noclehárny, lidé táhnou z místa na místo jako kočovné tlupy ...“

Práce s textem:

1. Jak se chovala Mildred, stručně ji charakterizujte (vzhled, hodnotový žebříček)?
.....
2. Kolik je 451 stupňů Fahrenheita stupňů Celsia? Zjistěte, proč autor zvolil tento název knihy?
.....
3. „Dají-li vám nalinkovaný papír, pište napříč.“ (Juan Ramón Jiménez) – toto je úvodní citát knihy, co jím chtěl autor říci, co naznačoval?
.....
4. Proč se knihy zkrátily do té míry, že se z nich stala slovníková hesla? Existují v současnosti jednostránkové výtahy obsahů knih?
.....
5. Kdo byl Hamlet? Co o něm víte?
.....
6. Co bylo příčinou uvolňování kázně?.....
.....
7. Objasněte pojmy:
filozofie:
melancholie:
8. Proč autor označuje lidi termínem benzínoví štvanci?
.....
9. Vypište z ukázky slova, kterým jste nerozuměli, pokuste se pomocí internetu objasnit jejich význam.
.....

„Teď si vezměme menšiny v naší civilizaci, ano? Čím víc je obyvatelstva, tím víc je menšin. Jen abyste se nějak nedotkli citů milovníků psů, chovatelů koček, citů lékařů, advokátů, obchodníků, ředitelů, mormonů, baptistů, unitářů, Číňanů, Švédů, Italů, Němců druhé generace, Texasanů, Brooklyňanů, Irčanů, lidí z Oregonu nebo z Mexika. Postavy vystupující v této knize, v této hře, v tomto televizním programu jsou osobnosti čistě smyšlené, nemají představovat skutečné malíře, kartografy nebo řemeslníky kdekoliv na světě. Čím víc se zvětšují trhy, Montagu, tím spíš si musíš dát pozor, aby ses nedotkl něčích názorů. ... Spisovatelé, plní zlých myšlenek, zavřete své psací stroje! A oni je zavřeli. ... Knihy, tak to alespoň prohlašovali ti zatracení snobští kritici, rozbředly ve špínu. Není divu, že přestaly jít na obdyt, říkali kritikové. Ale čtenáři, kteří věděli, co chtějí, byli spokojeni a udrželi při životě obrázkové seriály. A samozřejmě také pornografické časopisy se stereoskopickými fotografiemi. Tady to máš, Montagu. Nepřišlo to shora od vlády, cestou nařizovací. Nezačalo to žádným výnosem, žádným usnesením, žádnou cenzurou, vůbec ne! Bohudíky, celý ten kousek provedla technika, masové využití zdrojů a tlak menšin. Jim poděkuj za to, že **dnes můžeš být neustále veselý, smíš číst obrázkové seriály, oblíbené senzační životopisy nebo týdeníky plné inzerátů.**“

... Když školy začaly chrlit víc a víc běžců, skokanů, závodníků, hračičkářů, příživníků, hltalů, letců a plavců namísto badatelů, vědců, kritiků a tvůrčích pracovníků, potom se ovšem **slovo ‚intelektuál‘ stalo nadávkou**, jak si to také zasloužilo. Z neobvyklých věcí máš vždycky strach. Jistě se pamatuješ na chlapce ve škole, který byl **obzvlášť ‚nadaný‘**, který se nejčastěji hlásil a odpovídal na učitelovy otázky, zatímco **ostatní dřepěli jako hromada vycpaných panáků a měli na něho vztek**. A nevybrali jste si právě tohoto nadaného chlapce, když jste po vyučování chtěli někoho zmlátit nebo potýrat? Samozřejmě že ano. **Všichni musíme být stejní. Nejsou všichni zrozeni svobodni a rovni, jak říká Ústava, ale všichni jsou srovnáni.** Jeden každý je věrný obraz všech ostatních; a potom jsou všichni šťastni, protože tu nejsou žádní velikáni, před kterými by ses cítil bezvýznamný nebo podle nichž by ses mohl měřit. Tak je to! **Kniha v susedství je jako nabitá puška**. Spal ji! Vyndej ze zbraně náboj! Zlom lidskou mysl! Bůh ví, kdo by se stal terčem sečtělého člověka? Já? Nestřím to ani minutu. A tak, když se nakonec všude na světě stavěly domy ohnivzdorné, nikdo už nepotřeboval požárníky pro staré účely. Dostali novou práci, stali se ochránci klidu naší mysli, lidmi, kteří **odstraňují náš palčivý, snadno pochopitelný a oprávněný strach z méněcennosti**; stali se oficiálními cenzory, soudci a katy. To jsi ty, Montagu, a to jsem já.“

„Musí ti být jasné, že náš civilizovaný svět je tak obrovský, že si nemůžeme dovolit, aby menšiny byly nespokojené a neklidné. Zeptej se sám sebe, co u nás chceme dosáhnout především? Lidé chtějí být šťastni, není to tak? Neslyšels to celý život? **Chci být šťastný, říkají lidé. No, a nejsou? Copak je pořád něčím nezaměstnáváme, neposkytujeme jim dost zábavy? Pro to žijeme, pro nic jiného, nemám pravdu? Pro užitek, pro vzrušení.** A musíš připustit, že naše kultura nás tímhle přímo zahrnuje.“

„Černoši nemají rádi Černouška Sambo. Spalte ho. Bělochům je proti srsti Chaloupka strýčka Toma. Spalte ji. Napsal snad někdo knihu o vlivu kouření na rakovinu plic? A kuřáci brečí? Spalte tu knihu! Žádá se klid, Montagu. Mír, Montagu. Nezatěžujte svými problémy ostatní. ... Oheň je jasný a oheň je čistý.“

Práce s textem:

10. Uveďte, zda jsou následující tvrzení pravdivá, či nepravdivá:

a. Autor vnímá menšiny ve společnosti pozitivně, jako obohacující prvek.	Pravda	Nepravda
--	--------	----------

b. Autor se domnívá, že menšiny je ve společnosti třeba chránit.	Pravda	Nepravda
c. Literární kritici zpočátku upozorňovali na nízkou úroveň knih.	Pravda	Nepravda
d. V této společnosti je slovo „intelektuál“ nadávkou.	Pravda	Nepravda
e. Nadaného spolužáka ostatní po vyučování zbili proto, že se báli jeho chytrosti, intelektu, připadali si vedle něj méněcenní.	Pravda	Nepravda
f. Lidé v této společnosti mají i jiné cíle než se stále jen bavit, nesnaží se dosáhnout pouze osobního štěstí.	Pravda	Nepravda
g. Když se kuřákům nelíbí kniha pojednávající o škodlivosti kouření, měla by se spálit.	Pravda	Nepravda
h. Kniha není nebezpečná.	Pravda	Nepravda

11. V jakém totalitním režimu bylo slovo intelektuál také nadávkou? Znáte nějaký film z takového období lidských dějin? (např. Skřivánci na niti)

12. Jaký vliv má přemíra zábavy na člověka?

13. Objasněte termíny:

mormon:

cenzor:

14. Vypište z ukázky slova, kterým jste nerozuměli, pokuste se pomocí internetu objasnit jejich význam.

„Tady v sousedství byla jedna dívka,“ řekl pomalu. „Teď je pryč. Myslím, že je mrtvá. Nemůžu se ani upamatovat na její obličej. Ale ta byla jiná. Jak – jak je to *možné*?“

Beatty se usmál. „Tu a tam se to stává. Myslíš Clarissu McClellanovou? **Máme její rodinu v kartotéce. Dávali jsme na ně pozor. Dědičnost a okolí jsou zvláštní věci.** Za několik málo let si člověk všechny brouky z hlavy nevyžene. **Domácí prostředí může nadělat spoušť v tom, co se pokoušíme natlouct lidem do hlavy ve škole. Proto jsme také rok co rok snižovali věk pro přijímání dětí do školky, až je teď skoro vytahujeme z kolíbek.** Kvůli McClellanovým jsme měli několik planých poplachů, když bydleli v Chicagu. Knihu jsme nikdy žádnou nenašli. Záznamy o strýčkovi jsou pestré; je to asociál. A to děvče? Byla jak časovaná bomba. Podle toho, co jsem viděl v jejích školních záznamech, rodina ji určitě podvědomě ovlivňovala. Nestála o to vědět, **jak** se co dělá, ale **proč** se to dělá. A to může člověka lehce zmást. Začne se pořád ptát proč?, a jestli nepřestane, určitě ho z toho brzo rozbolí hlava. Tom chudákovi děvčeti je líp, jestli je mrtvá.“

...

„Takových podivínů naštěstí není moc. Víme, jak je zničit v zárodku. Bez hřebíků a bez dřeva dům nevystavíš. Když tedy nechceš, aby stál, schovej dřevo a hřebíky. **Když nechceš, aby byl člověk nešťastný z politických problémů, neukazuj mu rub i líc otázky, aby se tím netrápil: ukaž mu jenom jednu stránku. Anebo ještě lépe, neukazuj mu nic. Nech ho zapomenout, že je na světě něco takového jako válka. I když je vláda neschopná, ožralá, i když si pomáhá z úzkých šroubováním daní, to všechno je v pořádku, jen když o ní lidé nepřemýšlejí.** Mír, Montagu. **Vypisuj pro lidi**

soutěže, v kterých dostanou cenu za to, že se naučí z paměti populární šlágr, nebo hlavní města různých států, nebo kolik tun obilí sklidili loni v loňsku. Namačkej do nich plno údajů, které nejsou nebezpečné, vraž do nich tak nemožné hromady ‚faktů‘, až se budou cítit přecpaní, ale budou mít dojem, že úplně ‚srší‘ vědomostmi. Potom se jim bude zdát, že myslí; budou mít pocit pohybu, aniž se pohnou, a budou spokojeni, protože fakta toho druhu se nemění. Jenom jim nedávat nic tak ošemetného jako filosofii nebo sociologii, aby si mohli dát dohromady dvě a dvě. To je cesta k nespokojenosti.“

Práce s textem:

15. Byl režim společnosti v ukázce demokratický, či totalitní? Svou odpověď doložte konkrétními citacemi z textu. Najděte a vypište příklady chování režimu.
.....
.....
16. Jak konkrétně probíhala výchova dětí v této společnosti, proč?
.....
.....
17. Objasněte pojmy:
asociál:
sociologie:
18. Najdete v textu paralelu se současnou společenskou situací? Pokud ano, uveďte konkrétně jakou.
.....
19. V ukázce je řečeno, že chceme-li zaměstnat mozek lidí, dát jim pocit, že uvažují, a přitom jim vlastně nedovolit uvažovat, máme jim hlavy zaplnit zbytečnými fakty. Pokuste se zjistit, co znamená pojem fakt (lat. factum), který filozofický směr vychází z fakt, staví na nich celé své učení a který představitel tohoto směru je nejznámější.
.....

Faber převracel stránky. "Pane Montagu, vidíte před sebou zbabělce. Už dávno jsem viděl, kam to spěje. A neřekl jsem nic. Jsem jedno z těch neviňátek, která mohla promluvit a volat, dokud ještě nikdo nepopřával sluch viníkům, ale **já nepromluvil, a tak jsem se stal viníkem sám.**

...

„Volný čas.“

„Ale vždyť my máme spoustu volna.“

„Ano, **volno máme. Ale máme čas přemýšlet?** Jestli se zrovna neženete rychlostí sto padesáti kilometrů za hodinu – a při takovéhle honičce nemůžete myslet na nic než na nebezpečí – potom **hrajete nějakou hru nebo sedíte někde v pokoji**, kde nemůžete debatovat **se čtyř-stěnovým**

televizorem. Televizor je "skutečný". Řekne vám, co si máte myslet, a natluče vám to do hlavy. Musí mít pravdu. Vypadá tak věrohodně. Žene vás tak rychle ke svým vlastním závěrům, že vaše mysl nemá čas, aby protestovala: „Vždyť je to nesmysl!“

„Jenomže rodinka jsou lidi.“

„Prosím?“

„Má žena tvrdí, že knihy nejsou skutečné.“

„Díky Bohu, že nejsou. Můžete je zavřít, říct jim: „Počkej.“ Máte nad nimi moc jako Pánbůh. **Ale kdo kdy dokázal vyrvat se z drápů, které člověka sevřou, když jednou zapustí kořeny v televizním pokoji?** Ten z něho udělá, co bude chtít. Je to okolí stejně skutečné jako svět. Stane se pravdivým a je pravdivé. Knihy můžete umlčet rozumným argumentem. Ale přes všechny své vědomosti a svůj skepticismus nebyl jsem nikdy schopen diskutovat se stočlenným symfonickým orchestrem, který hýří barvami, je trojrozměrný a je neoddelitelnou součástí těch neuvěřitelných stěn. Jak vidíte, můj pokoj má pouze čtyři omítnuté stěny. A podívejte se.“ Ukázal Montagovi dvě malé gumové zátky. „To je do uší, když jedu vlakem tryskové podzemní dráhy.“

Práce s textem:

20. Má pan Faber svůj podíl viny na tom, kam dospěla situace ve společnosti?

.....

21. Jaký dopad má sledování televize na lidi v ukázce? Je tomu tak i ve skutečnosti?

.....

22. Jaký je rozdíl mezi knihou a televizí? Dá se televize umlčet? Proč?

.....

.....

23. Objasněte pojem:

skepticismus:

argument:

24. Který jiný režim páčil knihy? (fašisté)

25. Vyřeší pálení knih problém? Zmizí problém i se spálenými knihami? = řešení problému, místo aby řešili přímo problém

V devět hodin večer seděl právě u lehké večeře, když domovními dveřmi vešly paní Phelpsová a paní Bowlesová se skleničkami martini v ruce a zmizely v jícnu sopky. Montag přestal jíst. Podobaly se nestvůrnému křišťálovému lustru, jenž vyzvání tisícem zvonečků. Viděl, jak se jejich křečovité úsměvy propalují stěnami domu, a teď ječely jedna na druhou, aby překřičely všechn ostatní lomoz.

Montag, ještě s plnými ústy, se náhle octl ve dveřích salonu.

„Že vypadáme všechny nádherně?“

„Nádherně!“

„Vypadáš skvěle, Millie!“

„Skvěle!“

„Všechny vypadáme bezva!“

„Bezva!“

Montag stál a hleděl na ně. ...

„No podívejte, není tahle scéna báječná?“ zvolala Mildred.

„Báječná!“

Z jedné stěny se usmívala jakási žena a současně pila pomerančovou šťávu. Jak může dělat ty dvě věci najednou, zmateně uvažoval Montag. Na druhé stěně odhalovaly Roentgenovy paprsky zužující se cestu, jíž osvěžující nápoj šel do ženina žaludku. Z ničeho nic se pokoj vznesl s raketovým letadlem do mračen, pak se střemhlav ponořil do žlutozeleného moře, kde modré ryby požíraly červené a žluté ryby. Neuplynula ani minuta a tři bílí šašci ze seriálu si navzájem usekávali údy za doprovodu mohutného poryvu smíchu. Další dvě minuty a pokoj jako by byl vystřelen ven za město do autodromu, kde divoce kroužily tryskové vozy, srážely se, couvaly a znovu se srážely. Montag spatřil, že do vzduchu vylétlo několik těl.

„Millie, vidělas to!“

„Viděla, viděla!“

Montag sáhl za telestěnu a prudce vyškubl hlavní vypínač. Obrazy vytekly někam pryč, jako kdyby někdo vypustil vodu z gigantického akvária plného hysterických ryb. Tři ženy se pomalu otočily a pohlédly s neskrývaným pobouřením, které se záhy změnilo v nevoli, na Montaga.

„Kdy myslíte, že začne válka?“ řekl. „Koukám, že vaši manželé tu dnes nejsou.“

„Ach, ti jsou hned na vojně a hned zas doma,“ řekla paní Phelpsová. „En ten týky, dva špalíky, čert vyletěl z elektriky — včera to padlo na Peta. Vráti se příští týden. Říkali to vojáci. Blesková válka. Prý jen čtyřiaadvacet hodin a všichni jsou zas doma. To říkali vojáci. Blesková válka. Pete narukoval včera a řekli, že se vrátí příští týden. Blesková...“

Tři ženy neklidně posedávaly a nervózně hleděly na prázdné stěny, šedivé jako bláto.

...

„To mi něco připomíná,“ řekla Mildred. „Viděly jste včera večer tu pětiminutovou romanci s Clarou Doveovou? Tak ta zrovna byla o ženě, která —“

Montag neřekl nic, jen stál a díval se na obličej žen ...

Montag pohnul rty.

„Pojďte o něčem mluvit.“

Ženy sebou trhly a vytřeštily na něho oči.

„Jak se daří dětem, paní Phelpsová?“ zeptal se.

„Vždyť víte, že žádné nemám! Bůh sám ví, že nikdo, **komu zbylo jen trochu zdravého rozumu, děti nemá,**“ řekla paní Phelpsová a sama nevěděla, proč má na tohohle člověka vztek.

„To bych neřekla,“ pravila paní Bowlesová. „Já mám děti dvě a obě císařským řezem. Nemá smysl prodělat kvůli dítěti celé to mučení. Ale svět se přece musí obnovovat, lidstvo nesmí vyhynout. A navíc, děti vám jsou někdy hrozně podobné, a to je roztomilé. Dva císařské řezy a bylo po parádě! Můj lékař mi sice tenkrát říkal, že císařské řezy nejsou nutné. Máte na porody pánev jako dělanou, všechno je normální, tvrdil mi, ale já jsem na nich trvala.“

„S císařským řezem nebo bez něho, děti člověka zničí. Jak vás to jen mohlo napadnout!“ divila se paní Phelpsová.

„**Strčím děti na devět dní z deseti do školy. Jsou doma tři dny za měsíc a to je docela snáším, není to nic strašného. Posadíte je do televizního pokoje a otočíte vypínačem. Je to jako když člověk pere: nappete prádlo do pračky a přibouchnete víko.**“ Paní Bowlesová se zachichotala. „Děti mě se stejnou chutí kopnou, jako mi dají pusou. Já jim, bohudíky, to kopnutí umím oplatit!“

Ženy se rozřehtaly na celé kolo.

Mildred chvíli zůstala sedět, a když viděla, že Montag pořád stojí ve dveřích, zatleskala. „Pojďte mluvit o politice, abychom udělaly Guyovi radost!“

„To by šlo,“ souhlasila paní Bowlesová. „Při posledních volbách jsem hlasovala jako všichni ostatní a ve volební kampani jsem se strašně angažovala pro prezidenta Nobla. Já si myslím, že to **je jeden z nejhezčích mužů, co se kdy stali prezidentem.**“

„Ale ten chlap, co ho kandidovali **proti němu!**“

„Ten za moc nestál, že? Byl to **ohyzný prcek, na holení si moc nepotrpěl a hlavu měl jak vrabčí hnízdo.**“

„Co to tu opozici posedlo, že ho kandidovala? Přece není možné kandidovat **takového mrňouse proti urostlému muži!** A pak — **vždyť on huhňal!** Polovinu z toho, co říkal, jsem vůbec neslyšela. A co jsem slyšela, tomu jsem nerozuměla.“

„A taky **měl panděro a neuměl se ustrojít, aby to nebylo vidět.** Žádný div, že Winston Noble vyhrál na celé čáře. Už ta jejich jména! Srovnejte si jenom na deset vteřin Winston Noble a Hubert Hoag a můžete říct skoro jistě, jak to dopadne.“

„Sakra!“ zařval Montag. „Co vy víte o Hoagovi a o Noblovi!“

„Jak to, co vím, **vždyť jsem je viděla právě na téhle telestěně,** není to ještě ani půl roku. Jeden se pořád dloubal v nose. Myslela jsem, že z toho vylítnu z kůže.“

„Vidíte, pane Montagů!“ řekla paní Phelpsová. „Přece byste nechtěl, abychom hlasovaly pro takového člověka?“

Mildred se usmála. „Jdi z těch dveří, Guyi, a nerozčiluj nás.“

Práce s textem:

26. Dokázala Mildred se svými kamarádkami trávit volný čas jinak než sledováním televize?
Dokázaly se bavit o něčem jiném než jen o televizních pořadech?
27. Co se přihodilo, když jim Montag (manžel Mildred) telestěny vypnul?
28. Co si o Montagovi myslely?
29. Jak vnímají ženy z ukázky válku? Dá se jejich postoj považovat obecně za typický pro ženy?
(Můžete využít ke srovnání dílo K. Čapka Matka)
.....
30. Co říká ženám z ukázky mateřství? Jak vychovávají své děti? (uvedte konkrétní citaci z textu a pak zhodnoťte toto chování)
31. Zjistěte, v kterém roce autor knihu napsal, a na základě této informace posuďte jeho schopnost předvídat vývoj společnosti.
32. Proč se Montag rozčilil, když zjistil, jak ženy volily budoucího prezidenta?

Řešení:

1. Mildred se chovala sobecky, bezohledně. Nejdůležitější pro ni byla televize a televizní „rodinka“, manžel byl vedlejší. Pokud jde o vzhled, vyumělkovaná, nepřírozená, tak jako její chování.
2. 232,78°C = teplota, při které se papír vznítí a hoří – hasiči místo hašení požárů pálili knihy
3. „Dají-li vám nalinkovaný papír, pište napříč.“ (Juan Ramón Jiménez) – někdy je třeba nedržet se pokynů a pravidel, protože nejsou v pořádku, člověk by měl myslet, zvažovat své konání, jeho důsledky. Totalitní režimy k udržování svého chodu často zneužívají právě lidi poslušné, disciplinované, kteří respektují pokyny nadřízených, aniž by přemýšleli o důsledcích konání.
4. Zpočátku lidi neměli dostatek času na četbu, později už ani schopnost přečíst celou knihu. Existují – namátkou Školní četba na dlani (ISBN 80-7190-409-0)
5. Postava z divadelní hry Williama Shakespeara, princ dánský, řešil otázku lidské existence, viny, trestu, pomsty.
6. V textu výslovně řečeno není, lze ale vyvodit, že snížení vzdělanosti, inteligence a pomíjení morálních hodnot vede ve společnosti ke snížení kázně. V dalších částech textu se pak hovoří o výchově dětí – posadí je před televizi a víc se jim rodiče nevěnují, lze se domnívat, že i toto je příčinou uvolnění kázně žáků.
7. Objasněte pojmy:
 - filozofie: filein + sofia = láska k moudrosti – obor, zabývající se hledáním odpovědí na základní lidské otázky smyslu života, ptaní se po příčinách a následcích, nepracuje s hmatatelnými fakty, ostatní vědní obory přesahuje, klade otázky „Proč?“ ...
 - melancholie: smutná nálada, stav záдумчивosti, trudnomyslnosti a nečinnosti
8. Protože se lidé neustále někam za něčím ženou, aniž by pořádně věděli proč, spoustu času tráví na silnicích v autech, místo aby svůj čas prožívali nějak smysluplněji.

10.

a. Autor vnímá menšiny ve společnosti pozitivně, jako obohacující prvek.	Pravda	Nepravda
b. Autor se domnívá, že menšiny je ve společnosti třeba chránit.	Pravda	Nepravda
c. Literární kritici zpočátku upozorňovali na nízkou úroveň knih.	Pravda	Nepravda
d. V této společnosti je slovo „intelektuál“ nadávkou.	Pravda	Nepravda
e. Nadaného spolužáka ostatní po vyučování zbili proto, že se báli jeho chytrosti, intelektu, připadali si vedle něj méněcenní.	Pravda	Nepravda
f. Lidé v této společnosti mají i jiné cíle než se stále jen bavit, nesnaží se dosáhnout pouze osobního štěstí.	Pravda	Nepravda
g. Když se kuřákům nelíbí kniha pojednávající o škodlivosti kouření, měla by se spálit.	Pravda	Nepravda
h. Kniha není nebezpečná.	Pravda	Nepravda

11. V komunistickém režimu, např. Rudí Khmérové v Kambodži (1975 – 1979) dokonce systematicky likvidovali inteligenci, film z českého komunistického prostředí - např. Skřivánci na niti)

12. Přemíra zábavy vede k tomu, že člověk žije jen přítomností, nemyslí na budoucnost, neřeší důležité věci, jeho hodnotový žebříček není dobře vystavěn, protože opomíjí hodnoty typu obětavost, altruismus apod. V životě nejde se jen bavit. Je potřeba dělat i věci, které nás nebaví, ale jsou důležité, mají vyšší smysl, poslání, směřují do budoucna, užitek přinesou až po nějakém čase. Člověk pouze se bavící hloupne a společnost vystavěná pouze na zábavě degeneruje.

13. **mormon** = příslušník církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů (CJKSPD) – vznikla v USA 1830, vycházejí též z Bible a učení Ježíše Krista, považují se za jedinou církev, která má pravomoc od Boha, proto jako jediní jsou prý oprávněni provádět spásné obřady evangelia, používají Knihu Mormonovu, odtud název mormoni

cenzor = člověk kontrolující a schvalující vydávání knih, filmů, písní apod., dohlíží na to, aby se v nějakém díle nevyskytly myšlenky nevyhovující politickému režimu, většinou v totalitních režimech (existuje i autocenzura – člověk sám kontroluje a reguluje své chování, to, co napíše, zveřejní apod.)

15. Režim v ukázce byl totalitní? Máme její rodinu v kartotéce. Dávali jsme na ně pozor. = sledování policií; Kvůli McClellanovým jsme měli několik planých poplachů, když bydleli v Chicagu. Knihu jsme nikdy žádnou nenašli. = neoprávněné domovní prohlídky; Takových podivínů naštěstí není moc. Víme, jak je zničit v zárodku. = manipulace s obyvatelstvem, vymývání mozků atd.

16. Domácí prostředí může nadělat spoušť v tom, co se pokoušíme natlouct lidem do hlavy ve škole. Proto jsme také rok co rok snižovali věk pro přijímání dětí do školky, až je teď skoro vytahujeme z kolíbek. = důvodem co nejranější manipulace s lidmi, vymývání mozků

17. **asociál**: jedinec, jehož chování se vymyká společenským zásadám, bezohledný, bez sociálního citění, nepřizpůsobivý společnosti, celku

sociologie: věda o společnosti, zkoumá život jednotlivců, skupin, společnosti; věda o jednání lidí ve společnosti, o struktuře společnosti, o sociální interakci, o sociálních skupinách, o sociálních faktech, o společenském systému a nebo o sociální změně

18.

➤ Citace z textu: „*Když nechceš, aby byl člověk nešťastný z politických problémů, neukazuj mu rub i líc otázky, aby se tím netrápil: ukaž mu jenom jednu stránku. Anebo ještě lépe, neukazuj mu nic. Nech ho zapomenout, že je na světě něco takového jako válka. I když je vláda neschopná, ožralá, i když si pomáhá z úzkých šroubováním daní, to všechno je v pořádku, jen když o ní lidé nepřemýšlejí.*“ = např. současné televizní zprávy = zprávy o nepodstatných událostech, zahlcování diváků nedůležitými informacemi, které dávají pocit, že je člověk informovaný, přitom se v podstatě důležité věci z politického dění nedozvídá

➤ Citace z textu: „*Vypisuj pro lidi soutěže, v kterých dostanou cenu za to, že se naučí zpaměti populární šlágr, nebo hlavní města různých států, nebo kolik tun obilí sklidili Ioni v lowě. Namačkej do nich plno údajů, které nejsou nebezpečné, vraž do nich tak nemožné hromady ‚faktů‘, až se budou cítit přecpaní, ale budou mít dojem, že úplně ‚srší‘ vědomostmi. Potom se jim bude zdát, že myslí.*“ = zavalení současných diváků televizními soutěžemi (netřeba komentovat)

19. **Fakt** = moderní pojem pro jednotlivou a poznanou dílčí skutečnost, jakýsi atom poznání, ověřitelná nesporná jistota, něco objektivně dané
směr = **pozitivismus** - chce se vyhnout spekulaci a vycházet jen z „daného“, tj. z jednotlivých ověřitelných faktů, je kriticky zaměřen proti metafyzice, ontologii a všem spekulativně orientovaným filosofiím
představitelé = **August Comte, Ludwig Wittgenstein**

20. Ano, má, sám to přiznává – mlčel ve chvíli, kdy se začala společnost měnit, ve chvíli, kdy ještě šlo něco udělat. Pouze přihlížel a tím se stal sám viníkem.
21. Devastující – lidé u ní tráví většinu času, věří všemu, co jim televize vykládá, jak u ní „zapustí kořeny“, těžko se odtrhnou, je tedy návyková. Bohužel tomu tak je i ve skutečnosti, nejlépe pozorovatelné je to na dětech, které jsou pod vlivem televize od malička.
22. Televize se umlčet nedá, knihu lze zavřít a odložit. Taky se s televizí nedá diskutovat, argumentovat. U knihy se člověk může zastavit, zamyslet, televize chrlí zábavu a člověk nemá prostor o tom moc přemýšlet, utekla by mu část pořadu.
23. **skepticismus** = nedůvěřivost, pochybování o všem, pravdivé poznání není možné, kritický přístup ke všemu
argument = důkaz
24. Fašisté
25. Nevyřeší, tím, že se v knihách o problémech nepíše, onen problém nezmizí, nevyřeší se.

26. Nedokázala. Bavit se o čemkoliv jiném jim činilo problém, jejich hovor se stále stácel k televizním pořadům.
27. „*Tři ženy se pomalu otočily a pohlédly s neskrývaným pobouřením, které se záhy změnilo v nevoli ... Tři ženy neklidně posedávaly a nervózně hleděly na prázdné stěny, šedivé jako bláto.*“ - byly zneklidněné, rozrušené, nevěděly, co mají v tu chvíli dělat
28. Myslely si, že se pomátl. Bály se ho jako šilence.
29. Ženy z ukázky válku vnímají v podstatě jako neškodnou záležitost. Nic důležitého, je prý blesková, nikdo v ní neumírá, když mají narukovat jejich muži, nedělají si z toho těžkou hlavu, protože jsou za 24 hodin doma. Jejich postoj se nedá považovat za obecně platný, většinou právě ženy vnímají válku častěji než muži jako zbytečnou, vědí, že v ní umírají lidé a proti válce aktivně bojují. Např. v dramatu Matka (od K. Čapka) matka dává do ruky zbraň svému poslednímu synovi teprve ve chvíli, kdy z rádia slyší, že se vraždí nevinné malé děti. Do té doby svého syna do války pustit nechtěla, že už jí zbyl jen on.
30. „*... komu zbylo jen trochu zdravého rozumu, děti nemá ... „Strčím děti na devět dní z deseti do školy. Jsou doma tři dny za měsíc a to je docela snáším, není to nic strašného. Posadíte je do televizního pokoje a otočíte vypínačem. Je to jako když člověk pere: nacpete prádlo do pračky a přibouchnete víko.*“ → Mateřství je podle jedné z nich zbytečné, rozumný člověk si prý děti

neřídí. Druhá oponuje, že lidstvo nesmí vyhynout, ale svým dětem se nevěnuje, odkládá je do školy a očekává, že tam se postarají o vše, co dítě potřebuje. Zbytek času, který děti tráví doma, se jim ovšem taky nevěnuje, posadí je před televizi. → opět paralela se současným stylem výchovy některých rodičů

31. 1953 – velmi výstižně předpověděl postupné upadání civilizace, bohužel (zajímavost – český překladatel Josef Škvorecký mj.
32. Protože ho nevybíraly na základě jeho schopností a toho, co o něm vědí z hlediska jeho minulosti, práce, pověsti atd., ale volily ho na základě jeho vzhledu a toho, jak se jim líbilo při vyslovení jeho jméno. (→ opět možno srovnat s volbou prezidenta v r. 20013 – kandidát Franz posuzován řadou lidí podle vzhledu + kandidát Schwarzerberg posuzován podle výslovnosti)

Citace, zdroje:

- BRADBURY, Ray. *451 stupňů Fahrenheita: 451 stupňů Fahrenheita - teplota, při níž se papír vznítí a hoří--*. Vyd. 4., (v Baronetu 1.). Překlad Jarmila Emmerová, Josef Škvorecký. Praha: Baronet, 2001, 159 s. ISBN 80-242-0578-5.
- US NATIONAL ARCHIVES. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 11.5.2014]. Dostupný na WWW: <http://fr.wikipedia.org/wiki/Nazisme#mediaviewer/Fichier:1933-may-10-berlin-book-burning.JPG>